

Dombormű - I. József (?) német-római császár lovas képmásával

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	6803
Készítés ideje:	1700 KÖRÜL
Készítés helye:	Itália
Anyag:	falapra applikálva; viasz
Technika:	színezett
Méretetek:	átmérő: 83 x 66 cm

Az ovális dombormű közepén ágaskodó fehér lovon ülő figura öltözékét – vörös színű, aranyhímzésű kabát és köpeny – valamint hosszú csigás parókáját szél lobogtatja. Kabátja fölött mellvértet visel. Magasra emelt marsallbottal mutat a távolban kirajzolódó Konstantinápoly tornyai felé, amerre katonái a török sereget űzik. A hadvezér fölött, az égen sűrű felhők közül kibukkan a nap. Az egyik felhőszegély mögül fél szárny (?) látszik.

A régi leltárkönyvi leírás szerint a nap aranyozott rézlemezből volt, a lovas figura mögött a császári sas röpült és angyalfigura tartott egy aranybetűs, hétsoros feliratos szalagot. A felirat szövege ma a dombormű hátoldalára ragasztott papírlapon olvasható: *Pugna o Giuseppe invito / Che t'assiste il valore e fortuna / E come ha il Ciel prescritto / Pugnando espugnerai la mezza Luna / Così per te vedremo / In Bisanzio citta di Constantino / Redivivo l'Impero e Re latino.* (Küzdj, ó József, te veretlen / Álljon melléd erő s szerencse / És ahogy az ég rendelte / Küzdve félholdat vered le / Hogy meglássuk általad / Constantinus városában, Bizáncban / Birodalom s latin király feltámad - Détsky Mihály ford.).

A figura arcának megmintázása semmiféle egyénítésre, portrészzerű megjelenítésre nem törekszik, így I. József (1678-1711) személyével való azonosítása kizárólag a dicsőítő vereszet alapján történt. Az igen széles körben elterjedt és a dombormű készítése körüli évtizedekben hallatlanul népszerű kompozíció esetleges közvetlen, grafikai előképe nem ismert.

Korábban Darkó Jenő tévesen 18. század végi munkaként ismertette a viaszdomborművet, s tévesen II. József német-római császárral azonosította az ábrázoltat.

A viaszdombormű Türr István (1825-1908) szabadságharcos, olasz királyi altábornagy ajándékként került a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményébe.

Irodalom

- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 304.
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 2.45. (Maros Donka Szilvia)
- Szerk.: Mravik László: Pulszky Károly szerepe az Iparművészeti Múzeum megalakulásában. *Pulszky Károly emlékének*. Szépművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 772. (Darkó Jenő)
- Pulszky Károly, Schickedanz Albert: *Kalauz az Iparművészeti Museum gyűjteményeihez*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1877. - p. 89., Nr. 1.

